

Consiliul Rectorilor din Republica Moldova,
Domnului Emil CEBAN,
Președinte

Stimate domnule președinte,

În cadrul proiectului „[Fenomenul publicării în ediții pseudoștiințifice de tip prădător în comunitatea academică din Republica Moldova](#)” (cod 24.80012.0807.14SE), finanțat de Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, au fost elaborate recomandări privind combaterea fenomenului publicațiilor prădătoare, adresate diferitor părți interesate din domeniul cercetării și inovării.

În acest context, vă transmit anexat recomandările pentru universități și institute de cercetare (3 pagini), precum și pentru biblioteci universitare și științifice (3 pagini), elaborate în baza consultării rezultatelor unui sondaj în cadrul comunității academice din Republica Moldova, a analizei cadrului normativ național și a studierii bunelor practici internaționale în domeniu.

Fenomenul publicațiilor prădătoare, reprezentat de reviste și conferințe care oferă posibilitatea publicării contra cost, fără a asigura un proces real de evaluare științifică, afectează în mod direct calitatea cercetării, credibilitatea comunității științifice și integritatea procesului de evaluare academică.

În numele echipei proiectului, îmi exprim disponibilitatea de a oferi consultanță și informații suplimentare necesare în sprijinul eventualei implementări a recomandărilor formulate.

Cu deosebit respect,

Gheorghe CUCIUREANU,
Directorul proiectului

20.10.2025

Recomandări adresate universităților și institutelor de cercetare

Universitățile și institutele de cercetare constituie principalul spațiu al producerii și diseminării cunoașterii științifice. Ele sunt atât formatori ai noilor generații de cercetători, cât și beneficiari direcți ai finanțărilor publice pentru cercetare. În același timp, aceste instituții sunt primele afectate de fenomenul publicațiilor prădătoare, din cauza presiunii administrative de a publica, a lipsei de formare sistematică privind etica publicării și a lipsei unor mecanisme interne de verificare riguroasă a calității publicațiilor. Reformarea practicilor instituționale în direcția integrității, calității și responsabilității este esențială pentru credibilitatea sistemului universitar și pentru alinierea acestuia la standardele europene de evaluare responsabilă ([DORA](#), [Manifestul Leiden](#), [The Metric Tide](#) și [Pincipiile Hong Kong](#)).

Reieșind din rolul principal al universităților și institutelor de cercetare în raport cu subiectul abordat, de formare a cercetătorilor, implementare a eticii academice și control intern al calității publicațiilor, propunem următoarele acțiuni:

1) Politici instituționale și guvernare academică

Pentru a contracara riscul proliferării publicațiilor prădătoare, universitățile trebuie să adopte politici instituționale clare privind etica publicării, controlul calității și evaluarea performanței științifice, care să includă:

- Elaborarea și implementarea unei politici instituționale privind etica publicării, care să includă reguli explicite privind recunoașterea publicațiilor legitime și excluderea celor prădătoare;
- Crearea comisiilor interne pentru etica publicării, responsabile de verificarea dosarelor de avansare și a rapoartelor științifice;
- Introducerea unei proceduri de validare prealabilă a publicațiilor științifice înainte de includerea lor în dosarele de promovare academică și transmiterea acestora către ANACEC sau ANCD;
- Trecerea de la criterii cantitative la criterii calitative în evaluarea performanței academice, bazate pe impactul real, relevanța și integritatea cercetării;
- Integrarea principiilor evaluării responsabile ([DORA](#), [Manifestul Leiden](#), [The Metric Tide](#)) în politicile de recrutare, promovare și finanțare internă;
- Instituirea mecanismelor de sancționare pentru raportarea publicațiilor prădătoare, inclusiv suspendarea temporară a dreptului de participare la competiții interne.

Prin aceste măsuri, universitățile ar putea transforma sistemul intern de evaluare într-un instrument de calitate, nu de presiune administrativă.

2) Educație, formare și conștientizare

Formarea competențelor etice și bibliometrice ale cercetătorilor este o condiție fundamentală pentru prevenirea publicării prădătoare, ea putând fi asigurată prin:

- Integrarea cursurilor obligatorii despre etica publicării și recunoaștere a revistelor prădătoare în programele de masterat și doctorat;

- Introducerea modulelor dedicate integrității academice în curricula programelor de doctorat;
- Organizarea de work-shopuri pentru doctoranzi și tineri cercetători privind identificarea publicațiilor prădătoare și procesul de peer review etic;
- Elaborarea unor materiale instituționale de bune practici privind publicarea științifică și diseminarea rezultatelor cercetării;
- Instruirea periodică a conducătorilor de doctorat și a membrilor comisiilor de doctorat în recunoașterea publicațiilor suspecte;
- Promovarea mentoratului științific bazat pe integritate, prin recunoașterea oficială a activităților de supervizare etică;
- Sensibilizarea personalului didactic și de cercetare prin campanii interne privind consecințele publicării prădătoare asupra reputației individuale și instituționale.

Astfel, universitățile ar transforma cultura academică dintr-una orientată spre volum într-una orientată spre calitate și responsabilitate.

3) Verificare și evaluare

Pentru a proteja reputația academică, universitățile trebuie să instituie mecanisme interne de control preventiv și de evaluare continuă a publicațiilor, cum ar fi:

- Instituirea auditului intern al publicațiilor, realizat anual de comisiile științifice sau departamentele de cercetare;
- Verificarea legitimității revistelor și conferințelor prin acces la baze de date recunoscute ([DOAJ](#), [Scopus](#), [WoS](#));
- Excluderea automată a publicațiilor prădătoare din dosarele de promovare, evaluări anuale și programe de premiere internă;
- Recunoașterea activităților de peer review (recenzare) ca parte a evaluării performanței academice, pentru a stimula cultura recenzării de calitate;
- Implementarea unui sistem intern de raportare a publicațiilor suspecte, cu protecția confidențialității avertizorului.

Prin aceste mecanisme, instituțiile ar putea menține un control real asupra calității producției științifice și vor preveni degradarea reputației instituționale.

4) Stimulente și sprijin pentru publicare responsabilă

Reformarea culturii publicării presupune și introducerea unor forme de sprijin și recunoaștere a integrității științifice, de exemplu:

- Acordarea de sprijin financiar pentru publicarea în reviste legitime și indexate internațional ([WoS](#), [Scopus](#), [DOAJ](#));
- Instituirea de premii anuale pentru integritate academică și pentru articole publicate în reviste de prestigiu;
- Crearea de fonduri instituționale pentru publicare etică, destinate acoperirii taxelor APC în reviste legitime cu Acces Deschis;

- Negocierea unor consorții universitare (ex. prin rețele internaționale sau prin consorțiul românesc [ANELIS Plus](#)) pentru acces comun la baze de date și reduceri de taxe.
- Susținerea revistelor universitare care respectă principiile transparenței și ale peer review-ului real, pentru a le facilita indexarea internațională.
- Promovarea culturii Științei deschise, prin crearea de repozitorii instituționale interoperabile și prin sprijinirea publicării în regim de Acces deschis non-comercial.

Prin combinarea sprijinului financiar cu recunoașterea publică, universitățile pot crea un ecosistem academic competitiv, dar etic.

5) Cooperare și parteneriate

Universitățile și institutele de cercetare ar trebui să devină actori principali în rețelele naționale și internaționale dedicate publicării responsabile, prin:

- Dezvoltarea parteneriatelor interuniversitare pentru instruire comună, schimb de bune practici și formare de formatori în etica publicării;
- Participarea activă la rețele internaționale de învățământ superior și cercetare ([European University Association](#), [COARA](#), [UNESCO Open Science](#));
- Organizarea periodică a forumurilor universitare privind integritatea academică și bunele practici editoriale;
- Promovarea evaluării mutuale între instituții (peer audit interuniversitar) pentru consolidarea culturii responsabilității.

Aceste parteneriate ar permite universităților să contribuie activ la crearea unei comunități științifice bazate pe încredere, integritate și colaborare.

Beneficii anticipate ar unor astfel de acțiuni ar consta în:

- Creșterea calității și credibilității producției științifice universitare;
- Consolidarea reputației instituțiilor de învățământ superior la nivel european;
- Reducerea riscurilor de fraudă și dezinformare științifică;
- Crearea unui climat academic bazat pe merit, etică și responsabilitate;
- Creșterea capacității instituționale de autoreglare și prevenție a abaterilor etice.

Recomandări adresate bibliotecilor universitare și științifice

Bibliotecile universitare și științifice sunt verigi esențiale în lanțul de comunicare academică, acționând la interfața dintre cercetare, publicare și informare. Într-un context global caracterizat de supraabundență informațională și proliferare a editorilor prădători, bibliotecile nu mai sunt doar depozitare ale cunoașterii, ci devin actori strategici în protejarea integrității informaționale. Prin rolul lor educativ și prin competențele de curare a resurselor, bibliotecile pot forma competențe esențiale de alfabetizare informațională, etică științifică și gândire critică, contribuind direct la prevenirea publicării în reviste sau conferințe de tip prădător.

Reieșind din rolul principal al bibliotecilor în raport cu subiectul abordat, de alfabetizare informațională, suport în identificarea surselor legitime și acces la informație științifică autentică, propunem următoarele domenii de acțiuni:

1) Alfabetizare informațională și educație academică

Bibliotecile ar trebui să-și asume un rol proactiv în educarea utilizatorilor (cercetători, doctoranzi, studenți și cadre universitare) privind recunoașterea surselor legitime și identificarea editorilor dubioși, prin:

- Dezvoltarea programelor de alfabetizare informațională pentru studenți, doctoranzi și cercetători, axate pe evaluarea critică a surselor și identificarea publicațiilor prădătoare;
- Elaborarea de ghiduri digitale, tutoriale și materiale video privind verificarea legitimității revistelor (liste de verificare, infografice, exemple comparative);
- Organizarea periodică a seminarelor și atelierelor educaționale privind etica informației, evaluarea surselor și publicarea responsabilă;
- Colaborarea cu cadrele didactice pentru a include module de formare privind utilizarea bazelor de date legitime și analiza citărilor;
- Sensibilizarea utilizatorilor asupra riscurilor informaționale și reputaționale asociate revistelor și conferințelor neetice.

Prin aceste măsuri, bibliotecile pot deveni spații de învățare critică, care să reducă vulnerabilitatea comunității academice la fraude editoriale.

2) Sprijin instituțional și servicii specializate pentru cercetare

Pe lângă rolul educațional, bibliotecile ar trebui să ofere servicii specializate de consultanță și validare editorială pentru cercetători și administrațiile universitare, ceea ce presupune:

- Crearea serviciilor de consultanță editorială în cadrul bibliotecilor universitare, pentru verificarea publicațiilor înainte de depunere;
- Implementarea unui sistem intern de raportare a publicațiilor suspecte, în colaborare cu ANACEC și consiliile științifice universitare;
- Colaborarea cu departamentele de cercetare pentru verificarea automată a indexării și a datelor bibliometrice ale publicațiilor raportate;
- Oferirea de instruiri personalizate pentru cercetători privind utilizarea bazelor de date și verificarea legitimității editorilor;

- Etichetarea publicațiilor problematice în bibliografiile instituționale, pentru a asigura transparență în comunicarea rezultatelor.

Aceste acțiuni transformă bibliotecile în centre de sprijin strategic pentru integritatea cercetării și în puncte de referință pentru managementul informației științifice.

3) Consolidarea competențelor profesionale și etice ale personalului bibliotecar

Pentru a exercita un rol eficient de protecție informațională, bibliotecarii ar trebui să fie formați în domenii precum etica publicării, scientometrie, Acces deschis și știința datelor, inclusiv prin:

- Formarea profesională continuă a personalului bibliotecar privind identificarea publicațiilor prădătoare și analiza calității surselor;
- Includerea alfabetizării etice și digitale în programele de dezvoltare profesională pentru bibliotecari;
- Participarea la rețele și consorții internaționale ([IFLA](#), [LIBER](#), [SPARC Europe](#)) pentru schimb de bune practici în combaterea dezinformării științifice;
- Promovarea culturii colaborative între bibliotecari, editori și cercetători pentru crearea unui ecosistem informațional sigur;
- Asumarea rolului de „gardieni ai integrității informaționale”, prin intervenții educative și consultanță directă.

Prin dezvoltarea acestor competențe, bibliotecarii pot deveni parteneri activi ai procesului de asigurare a calității cercetării.

4) Cooperare și rețele internaționale

Pentru a-și extinde impactul, bibliotecile ar trebui să colaboreze atât între ele, cât și cu structuri internaționale care promovează publicarea responsabilă și Accesul deschis, cum ar fi:

- Colaborarea cu bibliotecile internaționale pentru schimb de experiență și acces la baze de date;
- Participarea la inițiative internaționale privind Știința deschisă și integritatea informațională, în special în cadrul IFLA și LIBER;
- Crearea unui consorțiu național al bibliotecilor academice din Republica Moldova pentru a coordona eforturile de combatere a publicațiilor prădătoare;
- Cooperarea cu universitățile și ANACEC pentru elaborarea unor instrumente comune de verificare bibliometrică.
- Sprijinirea inițiativelor de Acces deschis non-comercial și a platformelor naționale de publicare etică.

Prin parteneriate și inițiative comune, bibliotecile pot deveni o voce colectivă în apărarea calității informației științifice și a publicării legitime.

5) Politici de Acces deschis și transparență

Bibliotecile pot contribui la promovarea Științei deschise și la dezvoltarea infrastructurilor digitale care sprijină publicarea responsabilă, prin:

- Promovarea publicării în regim de Acces deschis legitim, prin consilierea cercetătorilor privind alegerea canalelor adecvate.
- Dezvoltarea și administrarea repozitoriilor instituționale compatibile cu standardele OpenAIRE și EOSC.
- Asigurarea transparenței în utilizarea fondurilor pentru publicare, marcând clar publicațiile finanțate din surse publice.
- Colaborarea cu editorii universitari pentru aplicarea principiilor [COPE](#), [DOAJ](#), [OASPA](#) și [WAME](#) privind bunele practici editoriale.
- Marcarea vizibilă a articolelor din reviste disputate în cataloagele bibliotecilor, pentru informarea cititorilor și reducerea riscului de citare necritică.

Aceste acțiuni sprijină tranziția către o știință transparentă, colaborativă și responsabilă.

Realizarea acestor acțiuni ar putea conduce la:

- Creșterea nivelului de alfabetizare informațională și etică în comunitatea academică;
- Reducerea publicării în reviste prădătoare prin informare preventivă și consiliere specializată;
- Transformarea bibliotecilor în hub-uri de sprijin pentru cercetare responsabilă și publicare etică;
- Consolidarea reputației instituțiilor academice prin diseminarea transparentă a cunoașterii autentice;
- Extinderea cooperării internaționale în domeniul integrității informaționale și a Științei deschise.